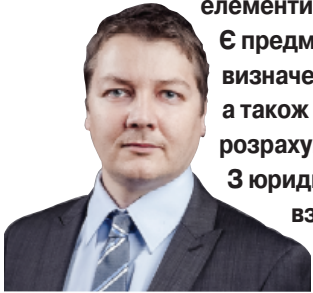

ПОЗИЦІЯ

Про індексне страхування...

В індексному страхуванні присутні всі основні елементи традиційного. Є предмет страхування, визначені ризики, а також ціна та механізм розрахунку виплати. З юридичного погляду взагалі немає жодних відмінностей.

Томас ФІЛІПС, Університет Колорадо, кафедра Аерокосмічної інженерії

Однак на цьому спільні риси й закінчуються. У традиційному страхуванні збиток, а також розмір відшкодування визначає агент. Різні агенти по-різному можуть зробити таку оцінку, й, відповідно, розмір збитку також відрізнятиметься. В результаті втрачається об'єктивність оцінки, й до того ж процес може сильно затягнутися, особливо якщо трапляються масові збитки, як, наприклад, це було у США після посухи 2012 року. У деяких випадках процес визначення збитку розтягнувся на 7 місяців. Увесь цей час не можна було проводити жодних робіт на полі, інакше ви ризикували б втратити відшкодування.

Індексне страхування, натомість, має чіткий алгоритм визначення збитку, який ґрунтується лише на певних показниках, наприклад, погодних даних і математичних моделях. Зазвичай розробка індексних програм це більш складний і трудомісткий процес. Зате потім такі програми працюють швидко, просто і, як результат, коштують дешевше.

На практиці індексне страхування працює так. У центрі механізму програми є індекс — спеціальний показник, що характеризує вплив інтенсивності певного ризику на врожайність культури. Граничне значення цього показника характеризує настання страхового випадку й відповідає критичній втраті врожайності для сільгоспвиробника, котра визначається ще під час розробки страхового продукту. Звичайно, індекс має дуже точно показувати, як саме певний ризик впливає на врожайність культури, і це питання до розробки продукту — якості даних, математичної моделі тощо.

У випадку з розробленою компанією Syngenta програмою «МетеоЗахист» використовується погодний індекс, зокрема визначаються граничні значення температури та кількості опадів під час цвітіння та наливу зерна, що призведуть до зниження урожайності кукурудзи чи пшениці. Протягом страхового періоду, метеодані будуть фіксуватися і якщо буде досягнуто граничних рівнів сільгоспвиробник автоматично отримає страхове відшкодування.

Варто зазначити, що кожен учасник програми обиратиме для своїх полів найближчу, найбільш відповідну точку погодних даних, за якою вестиметься спостереження та фіксація рівнів індексу. Погодні дані для кожної такої точки будуть надаватися компанією MeteoGroup (більше 50 років досвіду у цій сфері) на основі даних локальних метеостанцій, супутникових знімків та математичних алгоритмів прогнозування погоди.

Важливо розуміти, що індекс не завжди може показувати абсолютну правду про стан поля, він показує загальну тенденцію. В результаті може трапитися, що індекс показує виплату, а врожайність буде хороша, або ж навпаки. Однак в рамках програми «МетеоЗахист» точка метеоданих для фіксації індексу є ділянкою 30–15 км, що є цілком прийнятною площею для страхування від посухи, адже, посуха є порівняно широким явищем в територіальному плані. В той час як, наприклад, страхування від граду не могло б відбуватися на основі таких точок, тому що град дуже локалізоване погодні явище.

Під впливом слабкої гривні

Огляд ринку зернових й олійних: динаміка та прогноз

У лютому світові біржові котирування на зерно й олійні культури «дружно» обвалилися під впливом високих оцінок майбутнього врожаю та перехідних залишків, низьких цін на нафту й рослинні олії тощо.

В Україні, всупереч світовим тенденціям, внутрішні ціни зростали з огляду на знецінення національної валюти.

У свою чергу, гривня падала на тлі невизначеності щодо чергового траншу МВФ. На початку березня картина з очікуваними кредитними вливаннями так і не прояснилася...

Пшениця

У лютому ціни на пшеницю й далі занурювалися вниз (як це добре видно на діаграмі), підкорюючи нові позначки цінових мінімумів. На цей раз біржові котирування американської пшениці на Чиказькій товарній біржі (CBOT) «взяли» чергову «низину» — позначку 4,5 дол./бушель (165 дол./т). Спочатку ціни різко обвалилися під впливом виходу чергового звіту МСГ США, у якому анонсовано збільшення прогнозу світових залишків на 6,9 млн тонн. Далі ціни падали через інформаційні новини з полів, які сповіщали про сприятливі погодні умови для розвитку посівів у США, а отже, підтверджували прогнози щодо високих показників урожаю поточного маркетингового року.

Ціни на українському ринку пшениці весь цей час рухалися в протилежному напрямку — вгору. Основним чинником такого зростання була стрімка девальвація гривні. Так, за місяць (28.01–28.02) вартість 1 дол. США зросла на 2,3 грн за офіційним курсом валют, тоді як на готівковому ринку валют зростання було ще відчутнішим. Саме тому ціни на пшеницю в Україні за цей самий період додали 400–500 грн/т. Невадла посівна кампанія також надавала підтримку українським цінам.

З огляду на тенденції світових цін підстав для зростання внутрішніх цін немає. Однак курс валют в Україні, який очікується не на користь національної грошової одиниці, може й далі підштовхувати гривневі ціни до зростання.

Кукурудза

У лютому майже повністю знівельовано відновлення біржових котирувань на кукурудзу у другій половині січня, яке відбулося після досягнення цінового мінімуму на початку року. Протягом усього місяця ціни перебували у спадному тренді, знову наблизившись до позначки 3,6 дол./бушель або 142 дол./т на Чиказькій товарній біржі (CBOT).

Основним чинником зниження цін було зменшення оцінок МСГ США, щодо експорту американської кукурудзи й натомість — збільшення надходження на світовий ринок аргентинської кукурудзи (+2 млн тонн) тощо. Не додавали оптимізму також суміжні ринки, зокрема ринок пшениці.

На українські ціни впливали не лише девальваційні процеси в країні, а й високий попит із боку закупників, оскільки на часі кукурудза є основним експортним товаром в сегменті зернових культур (за прогнозами, її залишається для експорту близько 5,5 млн тонн).

Завдяки всім чинникам у сукупності ціни на кукурудзу зростали в лютому вищими темпами, ніж на пшеницю — плюс 700–900 грн/т. Причому на зерно, доставлене в порт, ціни зросло здебільшого через дефіцит вагонів зерновозів й побоювання підвищення з 1 березня тарифів на перевезення зернових культур залізничним транспортом.

Найближчим часом на ціни кукурудзи впливатимуть як зовнішні чинники (світові ціни на зерно та нафту), так і внутрішні (девальвація гривні та ймовірні зміни в тарифній політиці держави).

Соеві боби

У лютому ринок соєвих бобів підтверджував своє звання «найбільш волатильного ринку», ціни коливалися зі значною амплітудою. Проте все ж ціновий тренд мав спадний характер і наприкінці місяця біржові котирування на Чиказькій товарній біржі знову торкнулися цінового дна — 8,6 дол./бушель (316 дол./т). На ціни й далі тиснуть такі чинники: низькі ціни на нафту, прогнози МСГ США щодо збільшення світового виробництва та залишків, очікування надходжень дешевої південноамериканської сої нового врожаю. Увесь цей час в Україні ціни на сою зростали під впливом внутрішніх чинників — девальвації гривні й активного попиту з боку закупників. Очевидно, що ринок сої перебуває сьогодні під впливом чинників з протилежною дією: з одного боку — низькі світові ціни на сою, рослинні олії та нафту, з другого — знецінення національної валюти.

біржі

Ріпак

Ціни на ріпак і далі знижувалися під впливом низьких цін на нафту, етанол і рослинні олії. Біржові котирування ріпаку на Паризькій товарній біржі (MATIF) наприкінці лютого зменшилися до 350 євро/т.

Ціни на ріпак в Україні мають декларативний характер, оскільки основні його обсяги вже розпродані. І все ж ціни реагували зростанням на девальваційні процеси у країні, хоч і слабкіше, ніж по інших культурах.

Ситуація з майбутнім урожаєм ріпаку в Україні є напруженою: очікується отримати на третину менше врожаю, ніж минулого маркетингового року. За умов усталеного експортного попиту на ріпак українського походження це надаватиме підтримку цінам внутрішньому ринку.

Соняшник

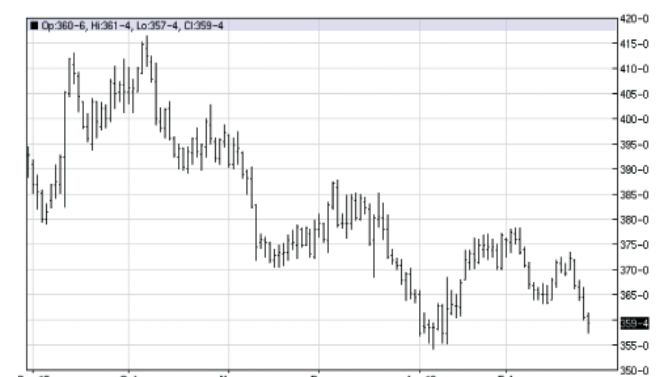
У першій половині лютого ціни на соняшник в Україні зростали шаленими темпами, додаючи щотижня 500 грн/т. Такий стрімкий ріст цін зумовлено як девальваційними процесами в країні, так і цінами на рослинну олію у світі, які так обнадійливо почали зростати. Однак саме ціни олійних ринків «підкосили» ціни на насіння соняшнику у другій половині лютого — темпи зростання цін знижувалися до 100 грн/т щотижня. У цілому протягом лютого ціни на соняшник зросли на 1000 грн/т і перевищили 11 000 грн/т на умовах постачання СРТ-завод.

Окремі експерти вважають, що ціни соняшнику вже досягли свого піку й далі (принаймні значного) зростання цін не відбудеться. Адже аграрії розпочинають весняно-польові роботи, тому змушені реалізувати всі запаси для отримання готівки. Це дійсно схоже на правду, однак не слід забувати про курс валют не на користь української гривні, що може провокувати ціни до подальшого зростання.

Любов ПАНКРАТОВА, начальник відділу функціонування аграрних ринків Аграрного союзу України

Рис. 1. Динаміка цін на пшеницю на Чиказькій товарній біржі (CBOT), травневий контракт, вересень 2015-го — лютий 2016-го

Динаміка цін на кукурудзу на Чиказькій товарній біржі (CBOT), травневий контракт, вересень 2015-го — лютий 2016-го

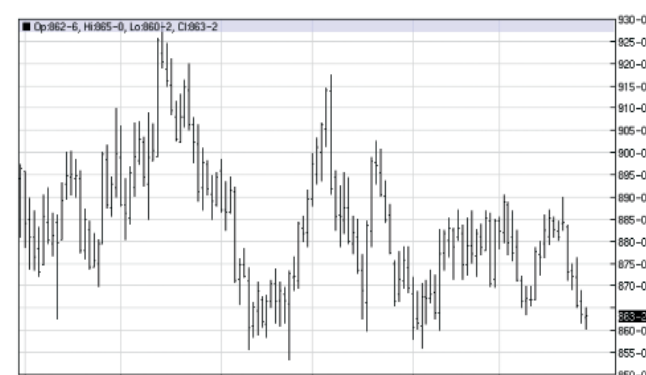

Рис. 3. Динаміка цін на соєві боби на Чиказькій товарній біржі (CBOT), травневий контракт, вересень 2015-го — лютий 2016-го

Рис. 4. Динаміка цін на ріпак на Паризькій товарній біржі (MATIF), травневий контракт, вересень 2015-го — лютий 2016-го